

<p>Genesis 29:9-12</p> <p>While he was still speaking with them, Rachel came with her father's flock; for she was a shepherdess.</p> <p>And when Jacob saw Rachel, the daughter of his uncle Laban, and the flock of his uncle Laban, Jacob went up and rolled the stone off the mouth of the well, and watered the flock of his uncle Laban.</p> <p>Then Jacob kissed Rachel, and broke into tears.</p> <p>Now Laban had two daughters; the name of the older one was Leah, and the name of the younger was Rachel.</p> <p>Leah had weak eyes; Rachel was shapely and beautiful.</p> <p>Jacob loved Rachel; so he answered, "I will serve you seven years for your younger daughter Rachel."</p> <p>29:30</p> <p>And Jacob cohabited with Rachel also; indeed, he loved Rachel more than Leah. And he served him another seven years.</p>	<p>בראשית כט ט-יב</p> <p>ויהי כאשר ראה יעקב את־רחל בת־לבן אחי אמו ואת־צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את־האבן מעל־פי הבאר וישק את־צאן לבן אחי אמו:</p> <p>וישק יעקב לרחל וישא את־קלו ויבך:</p> <p>ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בור־רִבְקָה הוא ותרץ וסגד לאביה:</p> <p>כט יז-יט</p> <p>וילבן שתי בנות שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל:</p> <p>ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת־תאר ויפת־מראה:</p> <p>ויאהב יעקב את־רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה:</p> <p>כט ל</p> <p>ויבא גם אל־רחל ויאהב גם־את־רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע־שנים אחרות:</p>
<p>Genesis 29:31-35</p> <p>The LORD saw that Leah was unloved and he opened her womb; but Rachel was barren.</p> <p>Leah conceived and bore a son, and named him Reuben; for she declared, "It means: 'The LORD has seen my affliction'; it also means: 'Now my husband will love me.'"</p>	<p>בראשית כט: לא-לה</p> <p>וירא יהוה כי־שנואה לאה ויפתח את־רחמה ורחל עקרה:</p> <p>ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי־ראתה יהוה בעיני כי עתה יאהבני אישי:</p> <p>ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי־שמע יהוה כי־שנואה אֵלַי ויתן־לי גם־את־זו ותקרא שמו שמעון:</p>

<p>She conceived again and bore a son, and declared, “This is because the LORD heard that I was unloved and has given me this one also”; so she named him Simeon.</p> <p>Again she conceived and bore a son and declared, “This time my husband will become attached to me, for I have borne him three sons.” Therefore he was named Levi.</p> <p>She conceived again and bore a son, and declared, “This time I will praise the LORD.” Therefore she named him Judah. Then she stopped bearing.</p>	<p>ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם יקנה אישי אלי כִּי־ גִּלְדִּיתִי לוֹ שְׁלִשָּׁה בָנִים עֲלֵיָן קָרָא־שְׁמוֹ לְוִי:</p> <p>ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את־יהוה על־כן קראָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֵד מִלְּדוֹת:</p>
<p>Genesis 30:1-3</p> <p>When Rachel saw that she had borne Jacob no children, she became envious of her sister; and Rachel said to Jacob, “Give me children, or I shall die.”</p> <p>Jacob was incensed at Rachel, and said, “Can I take the place of God, who has denied you fruit of the womb?”</p> <p>She said, “Here is my maid Bilhah. Consort with her, that she may bear on my knees and that through her I too may have children.”</p>	<p>בראשית ל: א-ג</p> <p>ותרא רחל כי לא ילדה ליִעֲקֹב ותקנא רחל באַחֲתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל־ יַעֲקֹב הֲבֵה־לִּי בָנִים וְאִם־אֵין מִתָּה אֲנֹכִי:</p> <p>וַיִּסְרֹאֶף יַעֲקֹב בְּרַחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַסֵּת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר־מִנַּע מִמֶּנִּי פְרִי־בֶטֶן:</p> <p>וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַתִּי בִלְהָה בָּא אֵלַיהָ וַתֵּלֵד עֲלֵי־בְרָכִי וְאִבְנָה גַם־ אֲנֹכִי מִמֶּנָּה:</p>
<p>Genesis 30:14-17</p> <p>Once, at the time of the wheat harvest, Reuben came upon some mandrakes in the field and brought them to his mother Leah. Rachel said to Leah, “Please give me some of your son’s mandrakes.”</p> <p>But she said to her, “Was it not enough for you to take away my husband, that you would also take my son’s mandrakes?” Rachel replied, “I promise, he shall lie with you tonight, in return for your son’s mandrakes.”</p> <p>When Jacob came home from the field in the evening, Leah went out to meet him and said, “You are to sleep with me, for I have hired</p>	<p>בראשית ל: יד-יז</p> <p>וַיִּלְךְ רְאוּבֵן בְּיַמֵּי קְצִיר־חִטִּים וַיִּמְצָא דוֹדָאִים בְּשָׂדֵה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רַחֵל אֶל־לֵאָה תִּנִּי־נָא לִּי מְדוּדָאֵי בְּנֵי:</p> <p>וַתֹּאמֶר לָהּ הַמַּעֲט קָחְתְּךָ אֶת־אִישִׁי וְלָקַחְתְּ גַם אֶת־דוֹדָאֵי בְנֵי וַתֹּאמֶר רַחֵל לְכוּ יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּסֵּת דוֹדָאֵי בְנֵי:</p> <p>וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדֶה בְּעֶרְבַּ וַתֵּצֵא לֵאָה לְקַרְאָתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׁכַר שְׂכָרְתִּיךָ דוֹדָאֵי בְנֵי וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בַּלַּיְלָה הַזֶּה:</p> <p>וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתֵּהַר וַתֵּלֵד לִיעֲקֹב בֶּן חַמִּישִׁי:</p>

<p>you with my son's mandrakes." And he lay with her that night.</p> <p>God heeded Leah, and she conceived and bore him a fifth son.</p>	
<p>Genesis 30:22-24</p> <p>Now God remembered Rachel; God heeded her and opened her womb.</p> <p>She conceived and bore a son, and said, "God has taken away my disgrace."</p> <p>So she named him Joseph, which is to say, "May the LORD add another son for me."</p>	<p>בראשית ל: כב-כד</p> <p>וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת־רַחֲמָהּ:</p> <p>וַתֵּהָר וַתֵּלֵד בֶּן וַתֹּאמֶר אֶסְפָּר אֱלֹהִים אֶת־חַרְפֹּתַי:</p> <p>וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף יִהְיֶה לִּי בֶן אֶחָד:</p>
<p>Genesis 31, 4, 14-16</p> <p>Jacob had Rachel and Leah called to the field, where his flock was...</p> <p>Then Rachel and Leah answered him, saying, "Have we still a share in the inheritance of our father's house?"</p> <p>Surely, he regards us as outsiders, now that he has sold us and has used up our purchase price.</p> <p>Truly, all the wealth that God has taken away from our father belongs to us and to our children. Now then, do just as God has told you."</p>	<p>בראשית לא: ד, יד-טז</p> <p>וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלֵאָה הַשְּׂדֵה הַשְּׂדֵה אֶל־צֹאנָו:</p> <p>וַתַּעַן רַחֵל וְלֵאָה וַתֹּאמְרֵנָה לְוָה הַעֲדוּ לָנוּ חֶלֶק וְנִחְלָה בְּבֵית אָבִינוּ:</p> <p>הֲלוֹא נִכְרִיתִים נִחַשְׁבָנוּ לְוָה כִּי מִכְרָנוּ וַיֵּאכַל גַּם־אֶכּוֹל אֶת־כֶּסֶפֵנוּ:</p> <p>כִּי כָל־הַעֲשָׂר אֲשֶׁר הִצִּיל אֱלֹהִים מֵאֲבִינוּ לָנוּ הוּא וּלְבָנֵינוּ וְעַתָּה כָּל־אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עָשָׂה:</p>
<p>Genesis 31:33-35</p> <p>So Laban went into Jacob's tent and Leah's tent and the tents of the two maidservants; but he did not find them. Leaving Leah's tent, he entered Rachel's tent.</p> <p>Rachel, meanwhile, had taken the idols and placed them in the camel cushion and sat on them; and Laban rummaged through the tent without finding them.</p>	<p>בראשית לא: לג-לה</p> <p>וַיָּבֹא לָבוּ בְּאֵהָל יַעֲקֹב וּבְאֵהָל לֵאָה וּבְאֵהָל שְׁתֵּי הָאֲמָהוֹת וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֵהָל לֵאָה וַיָּבֹא בְּאֵהָל רַחֵל:</p> <p>וַרְחֵל לְקַחָהּ אֶת־הַתְּרָפִים וַתִּשְׁמַם בְּכַר הַגָּמֶל וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיִּמְשָׁשׁ לָבוּ אֶת־כָּל־הָאֵהָל וְלֹא מָצָא:</p> <p>וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ אֶל־לִחַר בְּעֵינַי אֲדֹנָי כִּי לֹא אוּכַל לְקוֹם מִפְּנֵיךָ כִּי־גֵרָדָה נָשִׁים לִי וַיִּסְפָּשׁ וְלֹא מָצָא אֶת־הַתְּרָפִים:</p>

<p>For she said to her father, “Let not my lord take it amiss that I cannot rise before you, for the period of women is upon me.” Thus he searched, but could not find the household idols.</p>	
---	--

<p>And Leah’s eyes were weak. R. Johanan’s amora translated this before him: And Leah’s eyes were naturally weak. ....But what does rakhoth mean? That they had grown weak through weeping for this was the arrangement: the elder daughter is for the elder son and the younger daughter for the younger son while she used to weep and pray ‘R. Huna said: Great is prayer that it annulled the decree and she even took precedence of her sister.</p>	<p>בראשית רבה (וילנא) פרשת ויצא פרשה ע סימן טז טז [כט, יז] ועיני לאה רכות, אמוראי דר' יוחנן תרגם קודמוי כיכין ומהו ועיני לאה הוו רכיכין, א"ל עיננהי דאימך הוו ר רכות רכות מבכיה, שהיו אומרים כך היו התנאים הגדולה לגדול והקטנה לקטן והיתה בוכה ואומרת יהי רצון שלא אפול בגורלו של רשע, א"ר הונא קשה היא התפלה שבטלה את הגזירה ולא עוד אלא שקדמה לאחותה, ורחל היתה יפת תואר, 'עיקר סמניה של רחל לא היתה אלא נאה ורחל היתה וגו'.</p>
<p>Midrash Tanhuma Vayyetze 4 Leah was in fact to be married to Esau and Rachel to Jacob. But Leah used to stand at the crossroads and ask what Esau was like and they would say to her: He is an evil man, a murderer, one who robs travelers and “red and a hairy mantle all over” (Gen 25:25), a wicked man who has done all things abominable to God. When she heard these things she wept and said: My sister Rachel and I have come from the same womb, yet Rachel is to be married to the righteous Jacob while I am to be married to the wicked Esau! And so she wept and afflicted herself until her eyes became soft.</p>	

<p>Genesis Rabbah 70:19 Laban convened all the local people and told them: “You know that we are short on water, and since this righteous one [Jacob] has come, we are blessed with water.” They replied: “Do what you find to be good.” He responded: “Do you want me to deceive him and give him Leah? He loves Rachel exceedingly and he will remain with you an additional seven years.” They replied: “Do what is good for you.” He said to them: “Give me pledges that none of you will make this known.” They gave him pledges. Laban went and bought wine, oil and meat for the wedding with that money. This is why he is called Laban the Aramean (<i>arami—ramai</i>, deceiver), because he</p>	<p>בראשית רבה (וילנא) פרשת ויצא פרשה ע סימן יט יט [כט, כב - כה] ויאסוף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה כינס כל אנשי מקומו אמר להם יודעים אתם שהיינו דחוקים למים וכיון שבא הצדיק הזה לכאן נתברכו המים אמרין ליה ומה אהני לך, אמר להון אין בעיין אתון אנא מרמי ביה ויהב ליה לאה דהוא רחים להדא רחל סגי, והוא עבד הכא גבכון שבעה שנין ואחרין, אמרין ליה עביד מה דהני לך, אמר להון הבו לי משכון דלית חד מנכון מפרסם ויהבון ליה משכונין ואזל ואייתי עליהון חמר משה וקופר, הוי למה נקרא שמו לבן הארמי שרימה באנשי מקומו, וכולי יומא הוו מכללין ביה וכיון דעל ברמשא אמר להון מה הוא כדין אמרין ליה את גמלת חסד בזכותך והיו מקלסין קודמוי ואמרין הא ליה הא ליה, היא לאה היא לאה, ברמשא אתון מעלתא וחפון בוציניא, אמר להון מהו כדין, אמרי ליה מה את סבור דאנן דכרין דכוותכון, וכל ההוא ליליא הוה צווח לה רחל והיא עניא ליה,</p>
---	--

<p>deceived even the people of his place (and fed them at the wedding feast from their own money). All that day they were joyously chanting praises and singing in honor of the bride and groom. Once evening fell (while they were still singing before him), Jacob asked them: “What is this?” They replied: “You acted charitably with us.” They would shout out: “Heilih, hei lih, hei Leah” [thus hinting to him of the deception, but Jacob did not understand]. At night they came to bring in the bride and they extinguished the lights (<i>Gen. Rabbah</i> loc. cit.). [According to another exegetical tradition, Laban sat Rachel in a palanquin and extinguished the lamps; he then took Rachel out with his own hand and put Leah in her place (<i>Tanhuma, Vayeze</i> 7)] Jacob asked them: “Why are you extinguishing the lamps?” They answered: “What do you think, that we are disgraceful like you (that we are licentious like you, to engage in relations by the light of a lamp)?” All that night he called her “Rachel,” and she answered him. In the morning, “there was Leah!” He told her: “What is this, you are a deceiver the daughter of a deceiver!” She retorted: “And is there a scribe [teacher] without pupils? Did not your father call you ‘Esau,’ and you answered him? You, too, called me ‘Rachel,’ and I answered you” (<i>Gen. Rabbah</i> loc. cit.)</p>	<p>בצפרא והנה היא לאה אמר לה מה רמייתא בת רמאה לאו בליליא הוה קרינא רחל ואת ענית לי, אמרה ליה אית ספר דלית ליה תלמידים לא כך היה צווה לך אבוך עשו ואת עני ליה, ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי וגו', ויאמר לבן לא יעשה כן וגו', מלא שבוע זאת וגו', א"ר יעקב בר אחא מכאן שאין מערבין שמחה בשמחה אלא מלא שבוע זאתו</p>
--	--

These midrashim seek to reinforce the righteousness of Leah who recognizes the injustice of the match based on birthing order pairing her as it does with Esau. In these midrashim, there is a suggestion that she is complicit in her father’s decision to deceive Jacob in order to avoid the unfortunate fate of marrying Esau.

Two sources reflect the concern of the women in the house around Rachel’s barrenness.

<p>Genesis Rabbah 72:6 Rabbi Haninan said: All of the matriarchs gathered together and said, we have had enough males, bestow one on her</p>	<p>בראשית רבה ע"ב: מר רבי חנינא נתפנסו כל האמהות ואמרו ד'ינו זכרים תפקד עוד זאת</p>
<p>Berakhot 60a:12</p> <p>Rav Yosef raises an objection based on a <i>baraita</i>: It is stated: “And afterwards she bore a daughter, and called her name Dina” (Genesis 30:21). The Gemara asks: What is meant by the addition of the word: Afterwards? What does the verse seek to convey by emphasizing that after the birth of Zebulun she gave birth to Dina? Rav said: After Leah passed judgment on herself and said: Twelve tribes are destined to descend from Jacob, six came from me and four from the maidservants, that is ten, and if this fetus is male, my sister Rachel will not even be the equivalent of one the maidservants; immediately the fetus was transformed into a daughter, as it is stated: And she called her name Dina; meaning she named her after her judgment [din]</p>	

The final source I want to bring is a midrash that really reinforces the love between the sisters despite the tensions:

<p>Eichah Rabbah Proem XXIV Moshe further spoke before Him: Sovereign of the Universe, You have written in Your Torah <i>Whether it be a cow or ewe, you shall not kill it and its young both in one day</i> (Lev. XXII 28); but have they not killed many, many mothers and sons, and You are silent! At that moment, the matriarch Rachel broke forth into speech before the Holy One, blessed be He and said, “Sovereign of the Universe, it is revealed before Me that Your servant Jacob loved me exceedingly and toiled for my father on my behalf seven years, When those seven years were completed and the time arrived for my marriage with my husband, my father planned to substitute another for me to wed my husband for the sake of my sister. It was very hard for me, because the plot was known to me and I disclosed it to my husband; and I gave him a sign whereby he could distinguish between me and my sister, so that my father should not be able to make the substitution. After that I relented, suppressed my desire and had pity upon my sister that she should not be exposed to shame. In the evening they substituted my sister for me with my husband, and I delivered over to my sister all the signs which I had arranged with my husband so that he should think that she was Rachel. More than that, I went beneath the bed upon which he lay with my sister; and when he spoke to her she remained silent and I made all the replies in order that he should not recognise my sister’s voice. I did her kindness, was not jealous of her and did not expose her to shame. And if I, a creature of flesh and blood, formed of dust and ashes, was not envious of my rival and did not expose her to shame and contempt, shy should You, a King who lives eternally and are merciful, be jealous of idolatry in which there is no reality and exile my children and let them be slain by the sword and their enemies have done with them as they wished! Forthwith the mercy of the Holy One, blessed be He was stirred and He said, ‘For your sake Rachel, I will restore Israel to their place.’ And so it is written, <i>“thus said the Lord; A voice is heard in Ramah, lamentation and bitter weeping,</i></p>	<p>5. איכה רבה (וילנא) פתיחות ועוד אמר לפניו רבש"ע כתבת בתורתך (ויקרא כ"ב) ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, והלא כבר הרגו בנים ואמותיהם כמה וכמה ואתה שותק, באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה רבש"ע גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה ועבד בשבילי לאבא שבע שנים וכשהשלימו אותן שבע שנים והגיע זמן נשואי לבעלי יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי והוקשה עלי הדבר עד מאד כי נודעה לי העצה והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן שיכיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר עמה והיא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי שלא יכיר לקול אחותי וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה, ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים במ כרצונם, מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן הדא הוא דכתיב (ירמיה ל"א) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו, וכתיב (שם/ירמיהו ל"א/) כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך וגו' וכתיב (שם/ירמיהו ל"א/) ויש תקוה לאחריתך נאם ה' וישבו בנים לגבולם</p>
---	--

Rachel weeping for her children; she refuses to be comforted for her children because they are not (Jer. XXXI 15) this is followed by Thus said the Lord; Refrain your voice from weeping and your eyes from tears; for your work shall be rewarded...and there is hope for your future, said the Lord; and your children shall return to their own border (ib. 16f)